

## **ЩОДО СТАНУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПИТАНЬ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ БЕЗ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС ДІЗНАННЯ**

**Олексій Володимирович МАНИК,**

*здобувач Харківського національного  
університету внутрішніх справ*  
<https://orcid.org/0000-0002-4384-1219>

Аналіз наукових напрацювань у галузі кримінального процесу, присвячених питанням затримання в кримінальному провадженні, показує, що основний масив наукового доробку стосується або загальних положень інституту кримінального процесуального затримання, або затримання за підозрою у вчиненні злочину. Проте значно менше наукової літератури, в якій піднімається проблематики затримання за підозрою у вчиненні кримінального проступку. Звісно, вказана ситуація є зрозумілою й очевидною, адже довгий час положення кримінального процесуального законодавства про підстави та процесуальний порядок дізнання були «сплячими». Проте після набрання чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» [1] в наукових дослідженнях все частіше піднімаються питання про затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок. Так, О.П. Бойко, В. Завтур висвітлюють деякі питання правової регламентації затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок [2, с. 63–65; 3, с. 14–15]. Зокрема, О.П. Бойко, розглядаючи деякі проблемні аспекти затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок, за допомогою узагальнення досвіду багатьох країн світу щодо встановлення строків затримання, обґрунтовує та пропонує «в Конституції України та чинному КПК України чітко закріпити загальний строк затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, який не може перевищувати 48 годин» [2, с. 63–65].

В.Г. Дрозд у статті, присвяченій питанням кореляції законодавчих приписів про затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, щодо їх правозастосування, обґрунтовує, що «затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, є тимчасовим запобіжним заходом, який застосовується з підстав та в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України, уповноваженою службовою особою (поліцейськими, військовослужбовцями та іншими особи, яким відповідними законами надано право на здійснення затримання) щодо особи, яка вчинила кримінальний проступок (тобто діяння, за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі)».

Крім того, вчена доводить позицію про те, що «для здійснення затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, необхідна наявність підстав затримання, визначених у частині першій та другій статті 208 Кримінального процесуального кодексу України, а також відповідних умов, визначених у частині другій статті 298-2 Кримінального процесуального кодексу України. Тобто за наявності підстав, але за відсутності умов, затримання такої особи не буде здійснюватися». На її думку, «перспектива подальшого дослідження окресленої тематики, полягає в необхідності ґрунтовного та системного аналізу міжнародного досвіду застосування інституту затримання особи за вчинення кримінального проступку (його міжнародних аналогів, що відображають рівень суспільної небезпечності)» [4, с. 270–275].

Більше того, у 2021 році підготовлено та видано науково-практичний коментар до ст. 298-2 КПК України, в якому М. Цуцкірідзе, С. Вітвіцький, О. Ковтун, С. Гайду, М. Городецька, Т. Лоскутов, В. Ананченко, В. Бурлака, М. Потоцький звернули увагу на «тлумачення поняття затримання, на відмінність кримінального процесуального, адміністративного та фізичного затримання», прокоментували «поняття уповноваженої службової особи, підозрюваної особи у вчиненні кримінального правопорушення, поняття законної вимоги поліцейського, поняття опору під час затримання», надали «роз'яснення щодо визначення місця затримання, моменту затримання, стану алкогольного сп'яніння, а також щодо особливостей процедури звільнення затриманої особи, у разі спростування законних підстав» і розглянули «інші проблемні питання застосування даної норми кримінального процесуального закону» [5; 6].

Отже, аналіз наукових напрацювань у царині кримінального процесуального затримання показує, що, не дивлячись на розробленість окресленої наукової проблематики, чимало питань досі викликають зацікавленість і жваву дискусію як з боку науковців, так і практичних працівників, що, своєю чергою, тільки підкреслює важливість здійснення подальших досліджень теоретичних і правових засад інституту затримання в кримінальному провадженні, підстав і процесуального порядку затримання особи, зокрема, без ухвали слідчого судді під час дізнання, забезпечення охорони прав, свобод і законних інтересів під час затримання особи.

### **Список використаних джерел:**

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 17. Стор. 5. Ст. 71.
2. Бойко О.П. Деякі проблемні аспекти затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 06 грудня 2019 р.). Харків: ХНУВС, 2019. С. 63–65.
3. Завтур В. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок: деякі питання правової регламентації. *Бюлетень Асоціації адвокатів України*. 2020. № 2 (45). С. 14–15.
4. Дрозд В.Г. Затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок: питання кореляції законодавчих приписів щодо їх правозастосування. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 270–275. DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2023.1.41>.

5. Видання науково-практичного коментаря «Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок». *Донецький державний університет внутрішніх справ*. URL: <https://dnuvs.in.ua/novyny/vydannya-naukovo-praktychnogo-komentaryu>.

6. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок: науково-практичний коментар / М. Цуцкірідзе, С. Вітвіцький, О. Ковтун, М. Городецька, В. Бурлака та ін. Київ: 7БЦ, 2021. 54 с.